

Lippert:

Uvedba izpitov za sreske šolske nadzornike narodnih in meščanskih šol na Češkoslovaškem.

Češkoslovaško ministrstvo prosvete je izdalo že leta 1925. predpise o evidenci čakalcev na mesta sreskih šolskih nadzornikov, kakor tudi o načinu, s katerim je omogočeno seznaniti se čakalcev s administrativnim delom v šolskih uradih. Da bi pa bili ustanovljeni objektivni temelji in enotna merila za pretehtanje posebne zmožnosti takih kandidatov v pedagoškem in administrativnem zmislu, je uvedlo sedaj ministrstvo prosvete za čakalce na mesta nadzornikov posebne izpite. Za te izpite je izdalo ministrstvo prosvete dne 6. junija 1932. poseben izpitni red:

Izpitni čakalcev na mesta sreskih šolskih nadzornikov se vrše pred posebnimi izpraševalnimi komisijami, katere bodo sestavljene pri pokrajinskih šolskih uradih v Pragi, Brnu in v Bratislavi.

Predsednik komisije je šef dotičnega pokrajinskega šolskega sveta, člani pa so: a) administrativno-ekonomični referenti in uradniki, katerim je poverjeno nadzorstvo nad osnovnimi in meščanskimi šolami; b) pedagoški strokovnjaki, ki so izbrani iz profesorjev in docentov na vseučiliščih in iz drugih znanih strokovnjakov, ne računaje sreske šolske nadzornike.

Izpit se vrše enkrat v letu, in to iz domačega pismenega dela v mesecu aprilu in septembru, pismenega klavzurnega in ustnega izpita v mesecu novembru.

Učitelji, profesorji ali upravitelji in ravnatelji šol, ki hočejo postati čakalci, morajo poslati po službeni poti prošnjo z dokazi o napravljenem zrelostnem, usposobljenostnem in kvalifikacijskem izpitu ter o strokovnih izpiti, ki so jih napravili, poleg tega morajo priložiti zadnje tri ocene in vse dokumente o svoji izobrazbi in delavnosti na literarnem, pedagoškem in izobraževalnem polju.

Predsednik izpitne komisije odkloni kandidata k izpitu:

a) ako nima kandidat po izpitu učne usposobljenosti najmanj 14 let službe na osnovnih in meščanskih šolah ali 11 let službe na srednjih in njim sorodnih šolah;

b) ako je bil prosilec v zadnjih treh letih disciplinsko kaznovan ali če je proti njemu uvedena disciplinska ovadba;

c) ako ni imel prosilec v zadnjih treh letih najboljšo kvalifikacijo.

Izpit je teoretičen in praktičen. Kandidat mora pri izpitu dokazati:

a) da natančno pozna vzgojna in učna načela na narodnih šolah in na vseh stopnjah ter na vseh različnih elementarnih, specialnih in vzgojnih zavodih, da je natančno seznanjen z vprašanji pedagoško-didaktičnimi ter ima dovolj šolske prakse ter da mu je sodobna mladinska in pedagoška literatura prav dobro znana;

b) da je natančno seznanjen z veljavnimi šolskopravnimi predpisi (zakoni, naredbami, normami, normalizacijami itd.), ki se tičejo organizacije in uprave osnovnih ter meščanskih šol po vseh straneh, torej pravno in pedagoško, plačilne in službene razmere učiteljstva in nadzorstvo nad osnovnimi in meščanskimi šolami tudi v administrativnem ali šolsko-upravnem smislu.

Izpit sestoji iz domačega pismenega dela, iz pismenega izpita, klavzure in ustnega izpita. Vsi deli izpita se morajo vršiti v istem letu.

Pismena domača naloga sestoji iz pedagoške in didaktične narodnih šol ter iz pomožnih ved. Tema tega pismenega izdelka je določena

od izpitne komisije in sicer na predlog člana, ki je imenovan iz vrst visokošolskih profesorjev ali docentov, katerega za to delo določi predsednik komisije. Od tega pismenega dela pa lahko komisija oprosti kandidata, ki k svoji prošnji priloži svoje literarno delo, ki je bilo tiskano. To delo pa mora komisija prejeti in ga smatrati za enakopravno onemu delu, ki bi bilo sicer določeno. Rok za pismeno domače delo je določen na 4 mesece, vendar pa se more prolongirati najdalje za 2 mesece. Pismeni klavzurni izpit se izvrši tako, da kandidat izdela v dobi uradnih ur enega dne popolnoma samostojno delo, katero mu predloži istega dneva izpraševalna komisija. Predpisano je, da naj se da kandidatu dve temi, izmed katerih si lahko kandidat izbere po lastni volji. En naslov je vzeti iz polja šolske organizacije, drugi pa iz pedagoško-didaktične ali administrativne in personalne snovi. Vse trditve v svojem spisu mora kandidat opreti s pedagoškimi načeli in z obstoječimi zakoni ter naredbami. Izbor nalog za te izpite ima predložiti izpraševalna komisija v zadostnem številu ministrstvu prosvete, ki določi po svojih šolskih strokovnjakih naslove nalogam. Kandidati vlečejo pri pismenem klavzurnem izpitu listke, na katerih so napisani naslovi nalogam. Na ta način so onemogočene tudi najmanjše nepravilnosti. Poleg tega je pri tem izpitu strogo nadzorstvo. Kandidati pa smejo zahtevati od izpraševalne komisije uradne zbirke veljavnih predpisov, katere lahko uporabljajo pri izvrševanju svojih nalog. Uporabljati drugih pripomočkov ni dovoljeno.

Pri ustnem izpitu, ki ne sme trajati več nego dve uri, ima odgovoriti kandidat:

a) na vprašanja iz pedagoške in vprašanja iz didaktike, ki se uporablja na narodnih šolah;

b) na vprašanja iz zakonodajstva na narodnih šolah.

Ustni izpit ima značaj razgovora (kolokvija), katerega vodi izpraševalec tako, da pokaže kandidat, da ima prav dober pregled o posameznih načelnih vprašanjih in da so mu najnovejši pedagoško-didaktični izvori prav dobro znani. Dalje mora pokazati znanje o upravi osnovnega šolstva ter dokazati na raznih primerih strokovno znanje o upravi meščanske šole. Na vprašanja mora kandidat stvarno odgovarjati ter pokazati vedno svojo samostojnost.

Ustni izpit se vrši ob navzočnosti predsednika izpraševalne komisije ali njegovega namestnika in štirih članov, katere določi predsednik. Vendar pa morajo biti zastopane vse izpraševalne stroke, tako da se pri poznejši konferenci lahko ugotovi sposobnost ali nesposobnost kandidata.

Uspeh izpita je zabeležen na izpričevalu z besedami: »Izpit dovršil« ali »nedovršil«.

Po končanem izpitu, ki se ozira na pismeno domače in pismeno šolsko delo ter na ustni izpit, se sestane petčlanska izpitna komisija in glasuje. Izpit je napravil oni, za katerega glasuje večina članov komisije. Člani komisije glasujejo po določeni vrsti, ki jo je določil predsednik. Predsednik glasuje zadnji in pri enakosti glasov odločuje njegova beseda.

Pri glasovanju in oceni pride v poštev tudi jezik in slog, ki ga kandidat uporablja bodisi pri pismeni nalogi ali ustnem izpitu. Posvetovanja glede klasifikacije se vrše v tajnem zasedanju.

Ako položi kandidat izpit z uspehom, se mu izda diploma. Pri neuspehu pa ne dobi ničesar.

Kandidat, ki ni napravil izpita, lahko izpit ponovi, a vendar najprej po preteku dveh let. Zato pa mora dobiti dovoljenje od mini-

strstva prosvete in izpraševalne komisije. Da-lje sme polagati ponovni izpit le pri oni pokrajinski komisiji, pri kateri je izpit polagal prvič. Ponoviti se sme le ves izpit in samo enkrat. Takša za polaganje tega izpita je določena na 150 Kč. (Iz češčine prevedel Kus.)

Splošne vesti.

— **Kraljev poset v osnovni šoli.** Nj. Vel. kralj Aleksander je v ponedeljek 26. sept. posetil novo otvoreno osnovno šolo v Nišu. V njegovem spremstvu je bil tudi maršal dvora general Dimitrijevič. Kralja sta pozdravila pri vstopu v šolo predsednik niške občine in šolski upravitelj Nedeljković. Nj. Vel. kralj je pristopil k pouku v posameznih razredih po 10—15 minut, se razgovarjal z otroki in poslušal spretne odgovore otrok na stavljen vprašanja učiteljev (ic). Z uspehom je bil kralj zelo zadovoljen in je v znak svoje naklonjenosti podaril šoli 10.000 Din za revne učence. Upravitelj se je v imenu šolskih otrok zahvalil za veliku dar, otroci so priredili kralju prisrčne ovacije, a neka učenka mu je ob vstopu v avto izročila šopek cvetja. Kralj se je po obisku vrnil v Niško Banjo, a otroci se dolgo niso mogli pomiriti vsled radosti nad tako visokim obiskom.

— **Obhajanje sedemdesetletnice Slo-mškove smrti.** V soboto 24. t. m. so v vseh šolah praznovali sedemdesetletnico smrti enega prvih in največjih slovenskih narodnih buditeljev — Antona Martina Slomške. Učiteljstvo, ki ima v Slomšku vzor prvega slovenskega pedagoga, pisatelja prvih slovenskih učnih knjig, nacionalnega vzgojitelja, se je oddolžilo njegovemu spominu na najlepši način s tem, da je vsej šolski mladini prikazalo za naš narod velezaslužno Slomškovo delo. Buditi v mladini čut spoštovanja do zaslužnih mož je naša moralna dolžnost, ki se je učiteljstvo vedno in povsod v polni meri zaveda in jo tudi vedno vrši. Da je temu tako so pokazale sobotne proslave po vseh osnovnih šolah. Da pa naredimo vse, kar je v naši moči, je sklenil odsek za šolski radio pri sekciji JUU v Ljubljani, da bo otvoritvena oddaja v šolskem radiu v torek dne 4. septembra posvečena prvemu našemu mladinskemu pisatelju Antonu Martinu Slomšku. Več o Slomšku glej letošnji »Popotnik« št. 1!

— **Učni načrt za višjo narodno šolo.** V »Prosvetnem Glasniku« št. 8 je objavljen »Začasni učni načrt za višje narodne šole, ki ga je podpisal minister prosvete 15. avgusta 1932. (O. N. br. 65.764 od 26. 8. 1932.). O tem učnem načrtu se na razpravi Glavnih prosvetnih svetov v smislu § 44. zakona o narodnih šolah; vendar je stopil v veljavo že za šolsko leto 1932/33. Načrt bo izšel v slovenskem prevodu v založbi Učiteljske tiskarne.

— **Nov predmet v osnovni šoli** kakor tudi v višji narodni šoli je higiena. Ker je mnogim tovarišem in tovarišicam težko najti primerne snovi za ta predmet, priporočamo nabavo dr. Pirčeve knjižice: Naše zdravje, ki je izšla v knjižnici Podmladka Rdečega križa. V tej knjižici je v kratkem zbrana snov iz higiene v taki obliki, ki je dostopna tudi otrokom, ker je knjižica njim namenjena. Cena za člana Din 3.—, za nečlane Din 3.50. Naroka se pri Oblastnem odboru Podmladka Rdečega križa v Ljubljani.

— **Delovanje bolgarskega učiteljskega saveza.** Bolgarski učiteljski savez (BUS) šteje v 16 okrožjih 93 društev z 9.876 člani, od teh je le 8.786 osnovnošolskih učiteljev. V prejšnjih letih se je znižalo število članstva za približno 3000 članov, a letošnje leto jih je zopet vstopilo 600. Savez izdaja dva lista, in

sicer tednik »Sznanie«, ki izhaja v 9.146 izvodih, in mesečnik »Učiteljska Misl«, ki se ga tiska 9.069 izvodov. — Savez ima tudi svojo »Samopomoč«, ki je imela v preteklem letu 418.111 levov dohodkov in 340.000 levov izdatkov. Samopomoč daje posmrtnine, a ne v vsakem smrtnem slučaju in ne vsem enake, marveč odloča o podelitvi izvršni odbor na predlog in po mišljenju sreskega društva. Vsak član saveza je istočasno tudi član »Samopomoči«. Skupna članarina in naročnina za oba lista, ki jih vsak član obvezno naroča, znaša letno 260 levov. — Bolgarski učiteljski savez obstoja že 37. leto in se briga v zadnjem času predvsem za snovanje higien-skih ustanov in fonda za samopomoč.

Kakó se narod naš odeva,
Ljubljana danes razodeva.
Kaj pije pa in rad uživa,
nazorno »Daj-Dam« nam razkriva.

— **Znani Mladinski pevski zbor iz Trbovelj-Vod priredi 2. oktobra t. l. ob 11. uri dopoldne v Narodnem domu v Kranju koncert sodobne jugoslovenske mladinske glasbe.** Dosedanji njegovi uspehi zagotavljajo, da bo vsak odnesel s te prireditve veliko plemenitega užitka; bo pa nudil ta zbor tudi dobro šolo onim, ki se zanimajo za pevsko vzgojo naše mladine. Obiščite to izredno prireditev in zavedajte se, da so voditelji tega renomiranega zbora naši tovariši, ki delajo čast vsemu učiteljskemu stanu.

— **Opozorilo učiteljem ljudskih in profesorjem srednjih šol.** Kljub ponovnim odredbam se učitelji in profesorji še vedno obračajo neposredno na prosvetno ministrstvo. Zato je minister ponovno naročil vsem ravnateljem učiteljskih in srednjih šol ter upraviteljem meščanskih in osnovnih šol, naj obveste profesorje in učitelje, da je najstrožje prepovedano neposredno obračati se s prošnjami na prosvetno ministrstvo, bodisi osebno ali po svojih prijateljih, odnosno preko ustanov in organizacij, zlasti s prošnjami glede preme-stitve med šolskim letom. Med šolskim letom lahko profesorji in učitelji vlagajo prošnje glede premestitve preko šolskih oblasti samo, če moč in žena nista v istem kraju na službi, v primeru možitve, odnosno ženitve in v primeru smrtni nevarnosti, ki preti dotičnemu s težko boleznijo, za katero je potrebna izpre-memba podnebja. To je pa treba dokazati z zdravniškim izpričevalom. Kdor se ne bo držal te odredbe, bo najstrožje kaznovan. — Ministrstvo odredbo kar najtopleje pozdravljamo in le želimo, da se izvaja brez izjeme proti vsakomur in z vso strogostjo. Učiteljska organizacija JUU se bori in se bo borila za to, da se potezajo prošilci za prosta mesta vedno in samo po predpisani službeni poti. Če se bodo zatrla razna stranpota, ki jih ho-dijo poedinci, poslužujoč se najrazličnejših osebnosti in organizacij, potem bo manj nevolje, manj pritožb in več volje za delo. Utrdila se bo službena morala v zavesti, da le de-lo in sposobnost odločata pri podelitvi službe.

— **Društvo »Šola in dom«,** ki si je nadelo hvaležno nalogo, da pospešuje stike med šolo in domom in da pridobi starše za sodelovanje pri vzgojstvu šolske mladine od najnižje

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!

J. E. Polák:

Ljudevit Stiasny.

Ob deževnih dneh, ko opraviš uradne posle, zame ni lepše zabave, nego je čitanje združeno s kajenjem.

In tak dan je bil, ko sem zasledil v »Učiteljskem tovarišu« novico, da praznuje šolski nadzornik v pok. Ljudevit Stiasny sedemdesetletnico svojega rojstva.

»Sedemdeset let!... On?« —

Tako sem se začudil in moje misli so objele moža, ki je vreden, da se ga ob tem velikem njegovem prazniku domislijo vsi oni, ki jim je bil mentor in dobrotnik v besede pravem pomenu.

Lepa je doba sedemdesetih let.

Toda, ko srečavam Stiasnya pod milim nebom in vidim njegovo hojo, ne bi nikoli verjel, da ima na plečih že sedem križev. Vem, drugi lezejo ob taki pezi v dve gube, a njega drže lepi spomini na sanke, cepin, palico, vrv, podkovanke, planine in potovanja po domovini in križem sveta po koncu takó, da skrije najmanj deset do petnajst let.

Marsikaj bi lahko napisal o Stiasnyju v to smer. Bojim se samo, da bi zašel predaleč in zaradi tega naj omenim samo mimogrede, da se je povzpel na nekateri vrh najvišjih gor in da je obhodil Evrope, Azije in Afrike toliko, da bi skoro lahko na prstih ene roke naštel vse one Slovence, ki bi se mogli v tem oziru meriti z njim.

Toda, ni mu bilo dovolj ledenikov na gorah, ki se dvigajo na celini naše zemlje proti nebu, temveč zaželel je tudi onih, ki jih poljublja v njihovem podnožju mrzlo Severno ledeno morje.

In bil je na njih!...

Imel pa je Stiasny to lepo čednost, da ni hranil krasot, ki jih je videl na svojih potovanjih, samo zase, temveč, da jih je dal tudi drugim v obliki mišnih potopisov in opisov za skioptikon. In že zaradi tega bi mu morali biti hvaležni; zakaj naša potopisna literatura je tako siromašna kot je neznatno število velikih romarjev med Slovenci.

In vrata v šolske sobe? — Kdo jih je odprl skioptikonu pri nas? — Šolski nadzornik Ljudevit Stiasny!...

Čedno mesto med pisatelji potopisov zavzema Stiasny; in ko bi ne bil napisal ničesar drugega, bi zaslužil, da se ga domislimo ob njegovi sedemdesetletnici že samo zaradi tega.

Toda, vse to je bilo v glavnem samo njegov — »sport«. Z njim si je ohranil svežega duha za ono svoje delo, s katerim si je pridobil stalno ime med slovenskimi pedagoškimi pisatelji.

Ali, kdor bi menil, da je ostal Stiasny svež in čil samo na telesu, bi se zelo zmotil; zakaj skladovnice knjig, ki jih znosi iz knjižnic na svoj dom, pričajo, da je svež še tudi njegov duh in da še vedno ustvarja.

In na pedagoškem polju je ustvaril Stiasny mnogo. Dolga bi bila vrsta člankov, če bi jih hotel navajati. Ne morem pa si kaj, da bi se ne domislil velikega njegovega dela, t. j. reformiranja zanemarjene ponavljalne šole.

Malo je bilo svoje dni učiteljev, ki bi jih ne bila objela groza ob sami misli na ponavljalno šolo. Da, poguma in trdnje volje je bilo treba onemu, ki se je hotel lotiti tega Avgijevga hleva!

In Stiasny je bil mož za to.

Koliko življenja je zaplalo med učiteljstvom krškega in litijskega okraja, ko je hitelo na hospitacije od šole do šole! In te hospitacije so bile zamišljene vedno tako, da je bilo združeno koristo z veseljem. Mnogo

je pripomogel ravno Stiasny k pravemu tovarištvu med učiteljstvom zgoraj omenjenih okrajev.

Krško... Litija...

Da, ta dva njegova šolska okraja sta bila ponos šolskega nadzornika Stiasnega.

A dika obema okrajema je bil on sam!...

Ko je s hospitacijami razoral njive, je začel sejati seme. In setev ni bila brezplodna; zakaj obrodila je stoteren sad in dala med drugimi manjšimi deli tudi sledeča večja dela Stiasnyjeva:

1. Prva zbirka učnih slik za pon. šole.
2. Druga zbirka učnih slik za pon. šole.
3. Zbirka prostih spisov za pon. šole.
4. Čitanka za pon. šole.
5. Računica za pon. šole.

Kdor ve, kaj se pravi orati ledino, me bo umel, če trdim, da je bilo to njegovo delo ogromno delo.

Da je bilo to njegovo delo tudi dobro delo, je govorila takratna kritika in je govoril takratni veliki mentor slov. šolstva rajnik Levec France sam. In ta ni pohvalil kake literarne reči (posebno pedagoške ne) izlepa. Sicer pa je bilo vsako delo Stiasnega zamišljeno že pred leti tako moderno, da bo še tudi danes našel v njih marsikaj dobrega učitelja moderne višje narodne šole na kmetih in tudi v mestih.

To vse, kar pišem v tem oziru o šolskem nadzorniku Ljudevitu Stiasnem, so samo nagli momenti ob spominu nanj kot javnega delavca.

Toda, kakšen je Stiasny kot človek? —

V tem oziru je on biser med možmi!...

Njegova dva okraja sta bila tu in tam pribežališče grečnikov. Kogar so hoteli spraviti zopet na pravo pot, tega so poslali Stiasnyju. Grečnik je došel v njegove roke, a on je vrnil onim, ki so mu ga poslali, človeka, ki je šel z veseljem na delo.

Da, Stiasny je imel poseben dar!...

On ni nikdar in nobenega ubijal, temveč vsakega je dvigal z ljubeznijo in ga dvigal tako dolgo, da ga je dvignil od tal. Potem pa je šlo skoro samoposebi. Mnogo njegovih učiteljev in učiteljic se je ravno zaradi njegove ljubeznivosti oprilelo dela s toliko vsmo, da so uspehi rastle, uspehom so sledile pohvale in pohvalam lepa mesta, ki bi jih ta in oni v življenju nikoli ne dosegel, da ni imel za mentorja Stiasnyja.

»Tak mož!... Pa je ostal samec? — Škoda!... Še vedno je fest fant!«

Tako in podobno mi je potožila že nekatera tovarišica.

Zakaj? —

Vedela ni, da je Stiasny prisrčno ljubil svojo mamičo. Ljubil jo je tako, da ga je od nje mogla ločiti samo mamičina smrt.

Da pa on ni zakrknjen samec, ki mu je lastni jaz vse, o tem bi vedeli povedati marsikaj lepega njegovi sorodniki in mnogi, mnogi drugi.

In med temi mnogimi sem tudi jaz, ki mu pišem te bežne vrstice.

Naj mi oprosti, da jih pišem, zaradi dela in naglice, v tako bežni maniri.

Toda, eno mi bo verjel!...

Kaj neki? —

Da ima veliko število prijateljev in prijateljic med vrstami slovenskega učiteljstva, ki mu žele k njegovi sedemdesetletnici iz duše in s reč:

Še mnogo zdravih, srečnih in veselih let!

Ni mi znano, če ga krasi že kakšno visoko odlikovanje. Sem pa mnenja z vsemi njegovimi čestilci in čestilkami, da med slovenskim učiteljstvom ni moža, ki bi visoko odlikovanje zaslužil tako, kakor ga zasluži naš plemeniti jubilar šolski nadzornik v pok. Ljudevit Stiasny!

Fiat! —

do najvišje stopnje, se prav povoljno razvija. Uspehi bodo pa le tedaj popolni, če bodo starši in roditelji dobro poučeni o vseh šolskopravnih, didaktičnih in vzgojnih vprašanjih. To hoče doseči društvo »Šola in dom« z raznimi sestanki in predavanji. Ta predavanja se bodo vršila v Ljubljani in v vseh krajih, kjer so srednje in meščanske šole. Ob tej priliki bodo prizadeti poudarili lahko svoje krajevne potrebe. Da bo pa delo tega društva poseglo v najširše sloje, namerava društvo osnovati družinsko-pedagoški list, ki bo razpravljal o modernih vzgojnih problemih, o moderni organizaciji šol in pouka in o šolsko-upravnih zadevah. Društvo bo stremelo za tem, da se ustanove roditeljski sveti, kjer bodo prišli do svoje veljave vsi trije vzgojni činitelji t. j. učitelji, starši in učenci.

Društvo, ki obstoja dobre štiri mesece, je pokrenilo že marsikatero važno vprašanje. O dosedanjem delu društva »Šola in dom« bomo slišali poročilo na prvem običnem zboru, ki bo v nedeljo dne 11. oktobra t. l. v Ljubljani v dvorani Delavske zbornice. Ker pa ni namen običnega zbora samo ta, da poda svoje poročilo, marveč da čuje želje in potrebe staršev, ki naj začetno bodočemu delu društva temeljne smernice, je potrebno, da se udeležijo tega običnega zbora starši v kar naj-častnejšem številu.

Osebnostne zadeve.

—j Odlikovana sta bila z redom sv. Save V. razreda tov. Avgust Suligoj, učitelj v Trbovljah in vodja znanega mladinskega pevskega zbora in Moll Oskar, klavirski spremljevalec istega zbora. Prionominjamo, da je bil tov. Avgust Suligoj pred kratkim odlikovan z redom Jugoslovanske krone V. razreda, kot predsednik lovskega društva v Trbovljah. — Obema tovarišema čestitamo.

Učiteljski pravnik.

—§ Napredovanja — sestava prošnje — važno. Prevedba po novem urad. zakonu se je izvršila na podlagi položajne skupine, v kateri je bil drž. uslužbenec na dan 1. aprila 1931. — V prevodnici na plačo po urad. zakonu iz 1. 1931. mora biti vpisan torej datum in štev. odloka — ukaza, s katerim je bila priznana poslednja skupina po urad. zakonu iz leta 1923. — Prošnji za višji položaj je priložiti: 1. dekret o poslednji položajni skupini po prejšnjem urad. zakonu; 2. prevodnico in 3. izvod iz Usl. lista. — V prošnji mora biti naveden dekret, s katerim je bil prošilec postavljen v skupino, na podlagi katere je bil 1. aprila 1931. preveden. Navedba dekreta v prošnji se mora torej točno ujemati z onim, ki je označen v prevodnici in ne n. pr. N. N. prosil za VII. skupino, v prošnji pa navaja: »sem bil postavljen z odlokom min. prosvete O N br. 11.004 z dne 28. II. 1924. v 5. skupino in bil preveden po ur. zak. z dne 31. III. 1931. v VIII. skupino.« Ali je bil ta preveden v VIII. skupino na podlagi prejšnje, II./5. skupine? Ne! Ampak je bil postavljen v II./3. skupino 24. januarja 1929. z O N br. 5253. Glej § 249. u. z. — prevodnico — in R. Kat. str. 59.

—§ Napredovanje v V. skupino je možno le, če je učitelj 55 let star, ima 30 let službe in je v zadnjih treh letih odlično ocenjen (§ 258). — Prošnji za to napredovanje je priložiti poleg ostalih prilog se overovljen prepis rojstnega lista.

—§ Zdravniška spričevala. Večkrat se zgodi, da tovariši kolkujejo zdravniško spričevalo z 20 Din kolekom. Da ne bo učiteljstvo oškodovano pri prejemkih, katere prejema, smatram za potrebno, da pojasnim nastopno:

Tar. post. 3. in 4. čl. 1. zakona o taksah in pristojbinah določa, da se za vsa izpričevala in potrdila, ki jih izdajajo privatne osebe ali oblastva privatnim osebam o njih lastnostih, sposobnostih itd., plačuje taksa 20 Din.

Navedeni postavki pa imata pripombo, ki pravi: »Toda zdravniška potrdila, ki se izdajajo učencem in državnim uslužbencem zato, da opravičijo izostanek ali odsotnost iz šole ali službe itd., ... niso zavezana taksi.« Zakon je tukaj tako jasan, da o tem niti pravilnik v čl. 35. ničesar ne omenja. Zdravniška spričevala, izdana v zgoraj navedene svrhe, so torej kolkov prosta.

Ako zahteva urad od stranke kolkovino, jo ta mora plačati, sicer se spis ne obravnava, toda neupravičeno plačano takso (pristojbino), bodisi da jo je urad zahteval, ali jo je stranka pomotoma ali nevedoč sama plačala, lahko dobi povrnjeno v smislu določb čl. 22. zakona o taksah ob navedenih pogojih (Uradni list št. 113 ex 1923, str. 727).

Ob kakih pogojih se vrši uradno zdravniški pregled brezplačno, določa § 84. U. Z.

—§ Plačilne seznane — za vsak prihodnji mesec pošljite brezpogojno do 5. v mesecu odd. VII. neglede na to, ali so se izplačali prejemki za tekoči mesec ali ne, ker se sicer ne morejo nakazati prejemki pravočasno. Za redno pošiljanje plač. seznamov (do 5. v mesecu) je osebno odgovoren starešina urada. Držite se točno predpisa, da na ta način prihranite sebi in oblastvom nepotrebno delo in sebi še event. posledice zaradi zanemarjanja dolžnosti ter izpolnjevanja predpisov.

Duplikat plač. seznama vrnite pa posebej še-le tedaj, ko se izvrši izplačilo.

Dogaja se namreč, da urgirajo vodstva izplačilo prejemkov z motivacijo, da je že dobila sosednja šola nakazilo, a ugotovi se pri oblastvi, da dotični, ki urgira, ni poslal plač. seznamov pravočasno in se je morala nakazati plača učiteljstvu za isto šolo z za-

za izeno. za moše in za otroke —
'Tempo' čerpi na oboje
LJUBLJANA Za gotovino: MARIBOR
Gledališka 4 Selenburgova 4 Slovenska 18

mudniki, a to le po krivdi upravitelja. Ministrstvo je svoječasno izdalo razpis, da se bo kazensko postopalo proti onemu, ki ovira pravočasno nakazilo plač.

Naša gospodarska organizacija.

—g Članom Učit. Samopomoči. V septembru 1932. so umrli sledeči člani: Marija Serč, Ljubljana; Srečko Majcen, Maribor in Franc Megla, Sv. Lenart. Člani prejmete položnice za nakazilo treh smrtnih slučajev (274. do 276.). v znesku Din 16 — samci, zakonski pari pa Din 31 —. Zaostanki iz dobe velikih počitnic so se nekaj znižali, a še vedno izkazuje visok neporavnani znesek. Posebno trdovratni so zamudniki z večjimi zaostanki. V oktobru t. l. bo upravni svet zadruge izključil vse one člane, ki že več mesecev — nekateri nad pol leta — niso nakazali prav nobenega članskega prispevka. Zadruga uprava vpoštevata težke čase, dokler pač more, a s samimi obljubami brez denarja pa posmrtnin ne more nakazovati. Zato vljudno prosimo: Poravnajte zaostanke! — Posmrtnine za zadnje tri smrtne slučaje znašajo 39.270 dinarjev.

—g Poziv bivšim članom društva Učit. dom v Mariboru.

Kakor je znano, se je bivše društvo Učit. dom v Mariboru letos preosnovalo v zadrugo z omejeno zavezo. Da ne bodo pri tem oškodovani bivši društveniki, ki so redno plačevali članarino celo takrat, ko je bila letno po 100 Din in so tudi drugače izdatno podpirali društvo, zato se je pri preosnovanju mislilo tudi na te vrle tovariše in tovarišice.

§ 11. pravil nove zadruge se glasi: »Zadružni delež znaša 100 Din (en sto), ki se plača lahko tudi v desetih zaporednih mesečnih obrokih po 10 Din.

Vsak član mora vplačati najmanj en delež, lahko pa tudi več.

Na račun deležev se na izrečno željo posameznih članov lahko prenese njihova vplačila večjih zneskov iz zadnjih petih let iz fonda likvidiranega društva »Učiteljski dom« v Mariboru. Pač pa ne smejo ti zneski presežati višine petih deležev in morajo to željo dotičniki sporočiti načelstvu tekom prvih šestih mesecev od obstoja zadruge.

Vsled tega poziva podpisano načelstvo vse one člane bivšega društva »Učiteljski dom« v Mariboru, ki želijo, da se njihova večja vplačila zadnjih petih let prenese kot deleži za novo zadrugo »Učiteljski dom« v Mariboru, da to svojo željo sporočijo pisмено ter obenem omenijo, kdaj in koliko so vplačali in koliko deležev hočejo imeti. Take prijave sprejema zadruga glasom zgoraj citiranega paragrafa le do konca tekočega šol. leta, ker obstoja zadruge od začetka julija t. l.

Učiteljski dom v Mariboru, r. z. z o. z., dne 24. septembra 1932.

Stefan Blažič, član načelstva. Hren, načelnik.

—g »Dom učiteljice«, r. z. z o. z., vabi vse članice na sestanek, ki se vrši v nedeljo dne 2. oktobra 1932. na St. Jakobski šoli v Ljubljani. Razpravljalo se bo o važnih zadevah, zato pridite v čim večjem številu.

—g Dodatek k zadnjemu izkazu. Za opremo UD v Mariboru so darovali: učiteljstvo naslednjih šol: Marenberg 170 Din; Sv. Benedikt v Slov. gor. 31 Din; St. Janž na Dr. polju 40 Din; Velenje 60 Din; Slovenjgradec 115 dinarjev; Sv. Tomaž pri Ormožu 80 Din; Sv. Peter v Savinjski dolini 50 Din; Sladki vrh 40 Din; Vitanje 20 Din; Šmartno v Rožni dolini 50 Din; Prevalje 33 Din; Sv. Ana v Slov. gor. 100 Din; Tezno 57.50 Din; Rogaška Slatina 100 Din; Sv. Rupert v Slov. gor. 20 Din; Krčevina pri Mariboru 200 Din; Ruše 50 Din; Sv. Lenart pri Vel. Nedelji 25 Din. Razen teh še: Fran Karbaš, srez. šol. nadzornik v Ljutomeru 50 Din; Rusjan Ambrozij, šol. upr. v Dornovi 25 Din; Porckar Angela, vdova in otroci v Mariboru 250 Din; Lovše Ivan in Milka v Mariboru, namesto venca na grob g. Antonu Hočvarju, pos. in bivšemu poštarju v Gomilskem, 100 Din; Ciril Mohorko, študent, ker se je neka zadeva dobro iztekla, 40 Din; Anton Hren v Studencih, nabral pri sestanku maturantov marib. učiteljske šole letnikov 1890-94, dne 15. avgusta v Mariboru na predlog tov. Pučelika v spomin že umrlih tovarišev omenjenega letnika Din 245.50; Menhart Alojzij, šolski upravitelj v Topolšici 40 Din. Kožuh, blagajnik.

—g Naročite domače stenske slike! Založba Učiteljski dom je ravnokar izdala in razpošila tri nove stenske učne slike in sicer: zemljepisno astronomsko sliko »čas«, ki nazorno prikazuje letni in dnevni čas na naši zemlji, ki je pri nas 21. decembra pol dne. Dalje prirodopisno statistično sliko »svetovna žetev pšenice«. Ta slika obsega koledar svetovne žetve, pridelek in potrošnjo pšenice v vseh večjih državah sveta, vrste in bolezni pšenice ter razvoj pluga od najprimitivnejšega do motornega, kakor tudi shranjevanje snopja in mlačev. Obe sliki sta izvedeni v pestrih barvah in v velikosti 98x68. Stanje vsaka obrobjena s trakovi in opremljena s palicami samo Din 40 —. Posebno pa še opozarjamo na sliko za nazorni in jezikovni pouk »jesene«, mojstrsko delo M. Gasparija v osmih barvah in v velikosti 126x90, ki stane popolnoma opremljena le Din 70 —. Zlasti to sliko mora imeti vsaka naša šola. Oglejte si jo v knjigarni! — O teh slikah spregovorimo še kaj več. Za danes le toplo priporočamo.

—g Samopomoč učiteljskih otrok v Ljubljani, reg. zadr. z om. zav. — Vse člane prosim, da ne pošiljajo nikakega denarja, če niso prejeli od zadruge položnice, na kateri je označena vsota, ki jo je plačati. Po § 11. zadr. pravil plačajo člani prispevke le, če kak zavaročanec umrje ali spolni 21. leto. Vse člane pa prosim, da mi vrnejo čimprej podpisane pristopnice, da dobe potem nova pravila. Manjka mi še 27 pristopnic. Kdor hoče zavaročati svoje otroke v starosti od 3. do 10. leta, naj piše po tiskovine na naslov: Pavel Lavrič, učitelj, Ljubljana, Dunajska cesta 17.

Mladinska matica

MOJ ODGOVOR.

Vprašujejo me, kaj pravim h kritikam o publikacijah Mladinske matice v »Slovenca« in »Ljubljanskem zvonu«. Kaj naj rečem? Da ne veže vse člane Mladinske matice diskretnost, bi lahko točno in z enako brezobzirnostjo ugotovil vzroke, ki so na kritika vplivali in jima vsilili v pero neobičajno sovražni ton.

In bi ne bil niti tega omenil, da nista kritiki, posebno ona v »Slovenca«, kazali preočito in preprozorno namena, ki ga je imel kritik s svojo oceno. Kajti trditev, da ni Mladinska matica v petih letih izdala ne ene knjige, ki bi dosegla nadpovprečno stopnjo; zavijanje oči, da »hvala Bogu naši otroci ne razumejo v svojih čistih srcih skoraj nobene strani »Kresnice«; namigavanje, da so »Kresnice« hotele zavesti mladino na napačno pot; očitek, da niso naši priznani pisatelji spoštovali otroke vsaj v najnežnejših čutih; podtikavanje izrazov, ki jih uvodna beseda v »Kresnicah« ni vsebovala; tendencioznost stavka »Potem pa kar po redu sami Primorci«; ter končno dejstvo, da je kritika v »Slovenca« izšla točno v dneh, ko se nabirajo naročniki ne le za »Naš rod«, temveč tudi za druge mladinske liste — vse to so pregrostanke stvari, da bi jih človek ne pribil in jih ne predložil javnosti in še posebej učiteljstvu v razmišljanje.

J. Ribičič.

NE NAZAJ — NAPREJ!

To je geslo »Mladinske matice«. Težki časi ji niso vzeli ne poguma ne podjetnosti. Podpirana od vsega učiteljstva, je v petih letih svojega obstoja vršila vestno svojo misijo. Poleg treh letnikov »Našega roda«, ki so izhajali v 24.000 do 30.000 izvodih, je v tem kratkem času razširila še nad pol milijona knjig med našo mladino. Pred kratkim še neznan, zdaj jo poznajo v vsaki družini; pred kratkim omalovaževana in ignorirana, zdaj povsod pišejo že o njej. Kritike so ugodne in neugodne, prijatelje imamo in sovražnike.

Težki časi so. Ljudje nimajo denarja za luksuz. Tudi dragih revij in knjig ne morejo kupovati. Ali človek ne živi samo od kruha. Tudi v težkih časih mu je potrebna dušna hrana. Ker ne bodo mogli kupovati starši svojim otrokom dragih knjig in revij, bodo

segli po cenenih. Naročijo se tedaj na knjige »Mladinske matice«. Najbolj poceni mladinski list je »Naš rod«, najbolj poceni knjige so knjige »Mladinske matice«.

Za samo Din 22.50 bo nudila letos Mladinska matica naši mladini:

1. cel letnik »Našega roda«.
2. knjižico realne vsebine,
3. Kresnice, VI. zvezek,
4. Bogomira Magajne pravljico »Brkonja Čeljustnik« in

5. ilustrirano povest ali slikanico z besedilom — v štirbarvnem tisku.

Samo ta zadnja knjiga bo vredna več kot Din 22.50. Knjiga v štirbarvnem tisku bo za našo mladino pravi dogodek, za »Mladinsko matico« pa pomeni velik korak naprej po njeni začetni poti. Mladinska matica ne zasleduje materialnih koristi. Ves denar, ki ga dobi od otrok, ga istim zopet vrača v obliki knjig. Nima tedaj fondov, nima denarnih rezerv in stoji in pade s številom naročnikov. Zato pa bo učiteljstvo napravilo svojo dolžnost. Mladinska matica ni nudila nikdar toliko kot bo v tem šolskem letu. Zato pa pričakuje od tovarišev pomoči. Vsak učitelj bodi propagator za naše mladinske publikacije. Število naročnikov mora narasti.

Naročila za 1. številko »Našega roda« se zaključijo dne 5. oktobra.

Ta teden bodi teden propagande za »Naš rod« in publikacije »Mladinske matice«.

Po šolah naj se vrši tekmovanje, da dosežemo čim večje število naročnikov.

Mladinska matica bo nudila letos za Din 22.50: cel letnik »Našega roda« in štiri ilustrirane knjige, med temi eno v štirbarvnem tisku. To je višek, kar lahko da književna založba za ta denar. Zato bi moral biti vsak učenec član Mladinske matice!

Bluze najnovejši modeli, damske in otroške obleke

pri M. KRIŠTOFIĆ-BUČAR

Ljubljana — Stari trg 9

Prva številka »Našega roda« bo dotiskana v nekaj dneh. Naslovno stran je izdelal Plečnikov učenec Bohinec izredno okusno, prav tako vinjete. — Kot glavna povest bo izhajala Hudalesova stvar, ki je pisana izredno napeto. Vodi nas po daljnjih morjih, po čudovitih otokih, polnih lepote in nevarnosti. Delo je ilustriral Božidar Jakac. Druga daljša stvar je Smrekarjeva slikanica »Pri mlekarici na počitnicah«. Tu se nam predstavi Hinko Smrekar v sliki in besedi tak kot je: sama hudomušnost, razposajenost in smeh! Obširnejša bo letos tudi rubrika Mlad. rod. Poleg daljše zanimive igrice »Obleka govori«, od Marije Kmetove bo priobčeval avtor lanske »Mucove družine« s slikami dopolnjeno besedilo »Bolha, uš in stenica«. Ostale rubrike ostanejo povečini kot lani. V njih bodo priobčevali svoje prispevke naši najboljši mladinski pesniki in pisatelji.

Ali ste že naročili Čermeljevo knjigo »Tesla in razvoj elektrotehnike«? Subskripcijski rok je do 31. oktobra!

Katere zvezke bomo uvedli v šolskem letu 1932/33 v naše šole?

Za šolske naloge

zvezke Državne tiskarne po predpisu ministrstva prosvete, ki jih lahko vsakdo naroči v Učiteljski knjigarni v Ljubljani in podružnici Učiteljske knjigarnice v Mariboru.

Za domače naloge in vaje

zvezke Učiteljske tiskarne, ki se prodajajo v korist naših Učiteljskih domov.

UČITELJSKA TISKARNA

reg. zadruga z omeje. zavezo

v Ljubljani